

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

QAZAQ UNIVERSITETI

Апталық
1948 жылдың
20 сәуірінен
шыға бастады

№44 (1868)
31 желтоқсан
2022 жыл

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ АПТАЛЫҚ ГАЗЕТ

WWW.KAZNU.KZ

Жаңару мен жаңғыру жылы болғай!

Құрметті Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің оқытушы-профессорлары, қызметкерлері және студенттері!

Сіздерді Жаңа жыл мерекесімен шын жүректен құттықтаймын!

Жаңа Қазақстан жылнама-сындағы 2023 жыл елімізге амандық, жұртымызға тыныштық, халқымызға молшылық алып келсін!

Мемлекет басшысы Алматыда «Тағзым» мемориалының ашылу рәсімінде сөйлеген сөзінде 2022 жылы елімізде тәуелсіздік кезеңіндегі ең күрделі оқиға орын алғанын атап өтті. Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев: «Халқымыз мықты мемлекет құруға, қасиетті тәуелсіздігімізді нығайтуға және қорғауға бел бұғанына сенімдімін. Біз саяси жүйені одан әрі демократияландыруға, ұлттық экономиканы монополиядан арылтуға және оның бәсекеге қабілетін арттыруға бағытталған ауқымды реформаларды жалғастырамыз. Жыл басынан бері қысқа мерзім ішінде біраз іс атқарылды. Біз жалпыхалықтық референдум арқылы жаңа Конституциямызды қабылдадық. Қазір алдымызда ауқымды әрі күрделі жұмыс тұр. Біз тұтас ел болып жаңғыру және жаңару жо-

лына аяқ бастық. Әрине, бұл тек басы ғана, бұл жолдың оңай болмайтыны анық. Бірақ біздің басты мақсатымыз баршаға айқын. Бұл – әділетті Қазақстанды құру және бәріне бірдей мүмкіндік беретін қоғам қалыптастыру. Біз әрқашан бірге болсақ, міндетті түрде мақсатымызға жетеміз. Мен бұған кәміл сенемін», – деп атап өтті.

Президент жарлығымен биыл 25 қазан – Республика күні мерекесі қайта жаңғырғанын да еске сала кетейік.

20 қарашада өткен кезектен тыс президент сайлауында Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев 81,31 пайыз дауысқа ие болып, жаңа Қазақстанның көшбасшысына айналды.

Алдағы мақсат – әділетті қоғам қалыптастыруда күш біріктіріп, ел бірлігін нығайтып, мемлекет дамуын жаңа деңгейге көтеру. Бұл іргелі істе ғылыми қауымдастықтың атқаратын рөлі өте зор. Осы бағытта университетте ауқымды жұмыстар атқарылды. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті бір жыл ішінде QS WUR жаһандық рейтингінде 175-тен 150-орынға көтерілді. Жылдың басты жаңалығы – ҚазҰУ-ға Үкімет қаулысымен зерттеу университеті мәртебесі берілді. 1 маусым күні Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы ҚазҰУ-ға ресми сапармен келіп, жас ғалымдармен, сту-

дент жастармен кездесті. Мемлекет басшысы оқу орнымыздың қызметімен және алдағы жоспарларымен танысып, ҚазҰУ қалашығы құрылысының екінші кезеңін салу жоспарын бекітті.

Мемлекет басшысының қолдауымен және қатысуымен Түркияның Ыстамбұл қаласында және Қырғыз Республикасының астанасы Бішкек қаласында ҚазҰУ филиалдары жұмыс істей бастады.

Биылғы оқу жылында ҚазҰУ-да Ресейдің МИФИ Ұлттық ядролық зерттеу университетінің филиалы ашылды.

Бір жыл ішінде ҚазҰУ қалашығындағы оқу ғимараттары мен жатақханалар күрделі жөндеуден өтіп, заманауи техникалар мен жаңа жиһаздар алынды. Екі жатақханаға күрделі жөндеу жүргізіліп, бөлмелерді кеңейту арқылы орын тапшылығын шешу жұмыстары қолға алынды. Қалашық аумағында жаңадан заманауи дәмханалар, ғаламтор-

кафелер, дүкендер, кофеханалар мен көшірме орталықтары іске қосылып, «Магnum» дүкені ашылды. ҚазҰУ-дың 50 қызметкері Түркияда тәжірибе алмасып, бір апта тегін демалып қайтты.

Біздің басты мақсатымыз – оқытушылар мен білім алушыларға ары қарай да жағдай жасау. Ел ертеңі – жастарға сапалы білім беру, ғылыми кадрларды даярлау, мемлекет дамуына қызмет ететін кәсіби мамандарды тәрбиелеу. Жаңа жылда осы мақсаттарымыз жүзеге асып, ұжымның ынтымақ-бірлігі арта түсеріне сенім білдіремін.

2023 жыл – үміт пен сенімнің, шаттық пен бақыттың, ынтымақ пен ырыстың жылы болғай!

Мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаевтың бастамасымен жаңару мен жаңғыру жолына түскен жаңа Қазақстан қарыштап дамып, «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» орнасын. Халқымыздың әл-ауқаты артып, қоян жылы қуанышыңызды еселеп, мерейіңізді өсірсін.

Сіздерге зор денсаулық, отбасыңызға амандық, еңбегіңізге табыс тілеймін!

Жаңа жыл елімізге жақсылығымен келсін!

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт ТҮЙМЕБАЕВ

Барыс жылы табыс жылы болды

2-3-беттер

«ҚазҰУ-ға қашанда құшағым ашық»

4-бет

Глобальные вызовы XXI века

5-бет

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ғалымдары ғылым мен техниканың дамуына елеулі үлес қосқан ерекше табыстары үшін 2022 жылғы «Үздік ғылыми қызметкер» байқауының жеңімпазы атанды.

ҚазҰУ ғалымдары үздік атанды

Байқауға қатысу үшін барлығы жеті бағыт бойынша 468 өтінім келіп түсті. Республикалық комиссия отандық ғылымның дамуына елеулі үлес қосқан 50 ғалымға «Үздік ғылыми қызметкер – 2022» сыйлығын беру туралы шешім қабылдады. Олардың қатарында ҚазҰУ ғалымдары: жаратылыстану ғылымдары саласында – Медеу Әбішев, Лея Хаджиева,

медицина және денсаулық сақтау саласында – Денис Винников, гуманитарлық ғылымдар және өнер саласында – Гүлмира Сұлтанғалиева, Лаура Ерекешевалар бар. Жеңімпаздардың әрқайсысына сертификат пен 2000 АЕК көлеміндегі сыйлық беріледі.

Жеңімпаз атанған ҚазҰУ ғалымдарын құттықтаймыз!

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Басқарма Төрағасы – Ректоры Жансейіт Түймебаев «Франс Медиа Монд» академиясының өкілі, «France 24» радиосының директоры, журналист Антуан Кормеримен, Сорбонна-Қазақстан институтының және «Гео-Энергетика» орталығының директоры Кристин Бутейемен кездесті.

Ректор меймандарға ҚазҰУ-дың жетістіктері мен алдағы жоспарлары туралы баяндады. Бүгінде Францияның жетекші жоғары оқу орындарымен және институттарымен бірге барлығы 20 келісімге қол қойылған. – Қазіргі таңда дәріс өт-

Студенттер Францияда тағылымдамадан өтеді

кізу және ғылыми жетекшілік ету үшін «Қазақстанның жоғары оқу орындарына шетелдік мамандарды тарту» бағдарламасы аясында Францияның профессорлары мен PhD докторанттары тартылды. Соңғы үш жылда Франциядан 14 профессор келді. ҚазҰУ-да «Гео-Энергетика» франко-қазақстандық орталығы табысты жұмыс істейді, – деді университет

ректоры. Сонымен қатар өз сөзінде ректор ынтымақтастықты арттыру үшін бірқатар нақты ұсынысын жеткізді.

– Алдағы уақытта журналистика факультетінің магистратурасында «Қазіргі француз журналистикасы» атты бірлескен білім беру бағдарламасын құру және іске асыру қажет деп ойлаймын. Сондай-ақ қазақ және француз тілдерін, мәдениетін, әде-

биетін дәріптеу мақсатында аудио және бейне контент дайындау керек. ҚазҰУ білім мен ғылымның әртүрлі бағыттары бойынша өзара тиімді ынтымақтастықты дамыту жөніндегі барлық бастамаларды қолдауға дайын, – деді Жансейіт Түймебаев.

Өз кезегінде Антуан Кормери жылы қабылдағаны үшін университет ректорына ризашылығын білдіріп, өз пікірін ортаға салды.

Кездесуден соң құрметті меймандар ҚазҰУ-дың Ақпарат және коммуникациялар департаментінде болып, атқарылып жатқан жұмыстарға қанықты. Сонымен қатар журналистика факультетіне барып, студенттермен кездесті.

Гүл БАЯДИНА

2022 – барыс жылы Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті үшін табысқа толы жыл болды. Ыстамбұл мен Бішкекте ҚазҰУ-дың филиалы ашылса, одан кейін оқу ордасында МИФИ-дің филиалы білім алушыларға есігін айқара ашты. Биылғы есте қаларлық ерекше оқиға Мемлекет басшысы Қ.Тоқаевтың қара шаңыраққа арнайы ат басын бұрып, жас ғалымдармен кездесуі болды. ҚазҰУ халықаралық QS рейтингінде 150-орынға көтерілді. Бұдан өзге де жаңалықтарды «Жылдың айшықты оқиғалары» арнайы бетінен оқи аласыздар.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев ҚазҰУ-ға келді

ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетіне арнайы келіп, білім ордасының оқытушы-профессорлар құрамымен және жас ғалымдармен кездесті.

Президент шығыстың ұлы ойшылы Әл-Фараби мұрасына арналған мұражай экспозицияларымен, ҚазҰУ ғалымдарының ғылыми-инновациялық жобаларының нәтижелерімен танысты.

Университет ректоры Жансейіт Түймебаев Мемлекет басшысына оқу ғимараттары мен қызметтік тұрғын үй және студенттік жатақхана салу бойынша ҚазҰУ қалашығы құрылысының екінші кезеңін іске асыру жоспарын баяндады.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы оқу орнының зерттеу университетіне транс-

формациялану бастамасы мен ҚазҰУ-ды қайта жаңғырту жоспарын қолдады.

Президент білім ордасында жоғары білікті мамандар даярлау бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстардың маңыздылығын атап өтіп, білім сапасын жақсарту, еліміздің дамуына ғылымның қосатын үлесін арттыру және университет қалашығын жаңғырту жөнінде нақты тапсырмалар берді.

Қырғыздың тұңғыш президенті көшбасшылық дәріс оқыды

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде Қырғыз Республикасының тұңғыш президенті, Ресей ғылым академиясының академигі, М.Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университеті жанындағы Күрделі жүйелерді математикалық зерттеу институтының бас ғылыми қызметкері, профессор Асқар Ақаев көшбасшылық дәріс оқыды.

Академик Асқар Ақаев білім ордасының басшылығы мен ұжымына жылы қабылдағаны

үшін алғысын білдіріп, ҚазҰУ-ға 45 жылдан кейін келіп тұрғанын ерекше ілтипатпен жеткізді. «ҚазҰУ-мен 45 жылдан соң қайта қауышқанымға қуаныштымын. Бүгінгі кездесуді ұйымдастырғандарыңыз үшін көп рақмет. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті – Орталық Азиядағы ең үздік университет. Биік табыстарға көптеген жоғары оқу орындары өте ұзақ жолдан өтіп жетеді. Бұл жұдырықтай жұмылып еңбек еткен білікті ұжымның жемісі», – деді профессор.

Барыс жылы

Түркияның 11-ші президенті Абдулла Гүлден келген хат

Қадірлі де құрметті досым Жансейіт Түймебаев!

Сіздің шақыруыңызбен Қазақстанның ең дамыған әрі заманауи жабдықталған беделді университеті – Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ға келу нәсіп болды. Қысқа мерзімді дайындықтың нәтижесінде сіздердің жоғары деңгейдегі қабылдауларыңызға ризашылықымды білдіргім келеді.

Университетте болған сапарымда болашағымыз саналатын жастармен бас қосып, оларға көшбасшылық туралы баяндама жасағанымға өте қуаныштымын. Осы орайда, мен Қазақстанның бүгінгідей болашағының да соншалықты жарқын боларына өз басым куә болдым.

Маған берілген «Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің құрметті профессоры» атағы мені барынша қанаттанды-

ра түсті. Түркі халықтары және ғылым мен білім әлемінде соны жаңалықтар ашқан ойшылдың

есімімен аталған университет тарапынан осындай атаққа ие болу мен үшін бір ғанибет.

Білім ордасы QS WUR рейтингінде 150-орынға көтерілді

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті QS WUR халықаралық рейтингінде кезекті рет жоғары нәтижеге қол жеткізді. Бір жылда университет Top-200 ішінде 25 позицияға жоғарылап, 175-орыннан 150-орынға көтерілді.

Әлемнің үздік университеттерімен бір қатарға орналасқан Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында ғана емес, Орталық Азия мен ТМД елдерінде өзінің көшбасшылық позициясын дәлелдеді.

ҚазҰУ-дың жаңа табысы –

іскерлік басшылықтың, оқытушылар, ғалымдар мен білім алушылардың қарқынды жұмысының жемісі. Бұл университеттің жаһандық бәсекеге қабілеттілігінің және халықаралық білім, ғылым кеңістігіндегі танымалдылығының айқын көрсеткіші.

Quacquarelli Symonds World University Rankings (QS WUR) халықаралық рейтингінің ресми нәтижелері 2022 жылдың 8 маусымында жарияланды.

Бұл рейтингке дүниежүзінің 2462 жоғары оқу орны қатысты, оның ішінде тек 1422 ЖОО ғана тиісті дәрежелерге ие болды.

Ыстамбұлда филиалымыз бар

Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың ресми сапарына сәйкес, Ыстамбұл қаласында Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің филиалы ашылды.

Университет филиалы жоғары кәсіптік білім беру бағдарламасын іске асырып, ғылым мен білімнің халықаралық интеграциялануына ықпал етеді. Әрі университеттің бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді. Бүгінгі таңда QS әлемдік рейтингінде Top-150 үздік жоғары оқу орындарының қатарына кіретін Қазақстанның ең үздік университеті Түркияның 20-дан астам жоғары оқу орындарымен ынтымақтастық байланыс орнатты.

Филиалдың ашылуы академиялық ұтқырлық аясындағы жобаларды жүзеге асыруға, оқытушылар мен студенттер алмасуға, сондай-ақ бірлескен ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізуді көздейді. Жыл басынан бері Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың сегіз факультетінің 247 магистранты Түркия университеттерінде ғылыми-зерттеушілік тәжірибе мен тағылымдамадан өтті.

ТАБЫС ЖЫЛЫ БОЛДЫ

Бішкекте университет филиалы жұмыс істей бастады

Қазақстан Президенті Бішкекте Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті филиалының ашылу рәсіміне қатысты. Қазақ-

стан Президентінің Қырғызстанға жасаған ресми сапары Қ.Тоқаев пен С.Жапаровтың Бішкекте Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті филиалының ашылу рәсіміне қатысуымен аяқталды.

ҚазҰУ ректоры Жансейіт Түймебаев екі мемлекет басшыларына оқу ордасының білім беру және ғылыми жобалары, соның ішінде қырғыз студенттері үшін грант бөлу жоспары туралы айтты. Университетті аралап көру барысында президенттер жоғары оқу орнының оқытушы-профессорлар құрамымен және ҚазҰУ-дың қырғызстандық түлектерімен әңгімелесті.

МИФИ филиалы ашылды

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да ҚР Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбектің қатысуымен МИФИ ҰЯЗУ филиалы салтанатты түрде ашылды.

Бірлескен білім беру жобасы ҚР Парламенті Мәжілісінің 2022 жылғы 11 қаңтардағы «Қайғылы қаңтар сабақтары: қоғамның бірлігі – тәуелсіздік кепілі» атты отырысында ҚР Президенті Қ.Тоқаев алға қойған Ресейдің озық техникалық жоғары оқу орындары филиалдарын құру туралы стратегиялық міндетін орындау аясында жүзеге асты.

Филиалдың құрылуы «Ядролық

энергетика және технологиялар», «Информатика және есептеу техникасы» мамандықтары бойынша саланы білікті кадрлармен қамтамасыз ете отырып, елде ядролық энергетиканың дамуына жаңа серпін береді.

«Филиал түлектері еліміздің стратегиялық саласын дамытуға елеулі үлес қосарына сенімдіміз. Студенттер сапалы инженерлік білім алады. Олар ғылыммен айналысады, қажетті дағдыларға ие болады, заманауи ғылыми зертханаларда тағылымдамадан өтеді», – деп атап өтті жетекші ЖОО басшысы.

ҚазҰУ ғалымының зерттемесі АҚШ-та жалғасады

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Дәрілік өсімдіктерді ғылыми-зерттеу ор-

талығы АҚШ-тағы Миссисипи университеті ғалымдарымен бірлесіп жұмыс істеуге кірісті.

Зерттеу орталығының базасында ҚР Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек пен ҚазҰУ-дың Басқарма Төрағасы – Ректоры Жансейіт Түймебаевтың қатысуымен өсімдік шикізаты негізінде инновациялық өнім әзірлейтін шағын өндіріс ашылған болатын.

Мұнда сұраныстағы өнімдердің бірі – тұмау және COVID-19 ауруларына қарсы биологиялық белсенді қоспа. 2020 жылы дайындалған табиғи тұнбаның құрамына өкпені қуаттайтын, қақырық түсіретін, қанды сұйылтатын, қандағы майларды жоғалтып, қан айналымын жақсартатын, күш-қуат беріп, ұйқыны реттейтін қасиеті бар өсімдіктер қосылған.

Сирек кездесетін қолжазбалар зерттеледі

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде Түркітану және алтайтану ғылыми-зерттеу институты ашылды. Жаңадан ашылған институтта

сирек кездесетін қолжазбалар мен көне кітаптарды кеңінен зерттеу жұмыстары жүргізіледі. Мәселен, Әл-Фараби кітапханасының қорында 600-ден астам

қолжазба толық зерттелмеген. Қазіргі таңда институт мамандары аталған қолжазбаларды, құнды деректер мен материалдарды сараптап, зерттеу жұмыстарын қолға алды.

Салтанатты шара аясында «Әлемнің этнотілдік бейнесі және түркі мұрасы» атты I халықаралық ғылыми конгресі өтіп, қатысушылар Қазақстандағы және әлемдегі түркітану мен алтайтанудың өзекті мәселелерін талқылады.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Басқарма Төрағасы – Ректоры Жансейіт Түймебаев білім ордасындағы Түркітану және алтайтану ғылыми-зерттеу институтының жұмысы туралы айтты.

Түркияда тәжірибе алмасты

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Басқарма Төрағасы – Ректоры Жансейіт Түймебаевтың бастамасымен және ұйымдастыруымен білім ордасының 50-ге жуық оқытушы-профессорлар құрамы мен жас ғалымдары Түркияға тәжірибе алмасуға барып қайтты. Сапар аясында ҚазҰУ делегациясы Ақтеңіз университетінде болып, Антальяның көрікті жерлерін аралады.

Ақтеңіз университеті – Түркиядағы жетекші жоғары оқу орындарының бірі. Түркияда академиялық зерттеулер негізінде жазылған ғылыми мақалалар бойынша Ақтеңіз университеті үздік бестікке кіреді.

Бір аптаға созылған курс ба-

рысында оқытушылар түрік жоғары білім беру жүйесімен етене танысып, оқу үдерісін ұйымдастыру бойынша тәжірибе алмасты. Сонымен қатар заманауи білім беру, инновациялық әзірлемелер мен оқытудағы озық технологиялар тақырыбында тренингтерге қатысты.

Жатақхана тапшылығы тиімді шешіле бастады

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жатақханаларға күрделі жөндеу жүргізіп, бөлмелерді кеңейту ар-

қылы орын тапшылығын шеше бастады. Осы тәсіл арқылы оқу орны алдағы уақытта жатақханалардағы орын санын

2000-ға көбейтуді көздеп отыр. Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбектің қатысуымен күрделі жөндеуден өткен №10 жатақхана қайта ашылып, студенттерге пайдалануға берілді. 313 орындық жатақханаға тарих факультетімен қатар, химия және химиялық технологиялар факультеті мен физика-техникалық факультетінің студенттері орналасты.

Бұған дейін 356 орындық №5 жатақхана күрделі жөндеуден өтіп, журналистика факультетінің студенттеріне салтанатты түрде қайта берілді. Осыған орай, оқу орнында БАҚ өкілдеріне арналған баспасөз туры ұйымдастырылды.

Оджал Огуз – Түркияның ЮНЕСКО-дағы ұлттық комиссиясының төрағасы, ТҮРКСОЙ ұлттық комиссиясының төрағасы, «Милли фольклор» (Web of science, Scopus) журналының бас редакторы, Қажы Байрам Вели атындағы Анкара университетінің профессоры, Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың шығыстану факультетіне шақырылған профессор.

«ҚазҰУ-ға қашанда құшағым ашық»

– Екі білім ошағының ортақ жұмыстары тың ойларға жол ашып, жаңа бастамаларға түрткі болары даусыз. Қазіргі кезде аса өзекті жайттардың бірі – түркі халықтарының тілі мен ділі, олардың тілдік ерекшелігі мен бірігу мәселесі. Осы бағытта аз да болса өз үлесімді қоссам деген оймен бүгінгі таңда ЮНЕСКО ұйымы халықтардың мәдени құндылықтарын зерттеу және насихаттау бағытында ілкімді жұмыс жасауға барымызды салудамыз. Түркі халықтарының жаһандану заманындағы ең үлкен міндеті – ынтымақтастық. Міне, осы мақсатта ҚазҰУ-мен бірлесіп атқарған жұмысымыз бүгінде өз жемісін беруде, – деді Оджал Огуз.

Сондай-ақ ол 1989 жылдан бастап жариялана бастаған және 12 халықаралық индекстер, әсіресе WOS ANCI және SCOPUS бойынша тіркелген «Ұлттық фольклор» журналының 34 жылдан бергі редакторы.

2003-2022 жылдар аралығында Гази университетінің және Қажы Байрам Вели атындағы Анкара университетінің түркі

фольклорын зерттеу және қолдану орталығының негізін қалаушы-директоры, Гази университеті мен Анкара университетінің ЮНЕСКО-ның материалдық емес мәдени мұраны ресми және бейресми білім беру жөніндегі негізін қалаушысы. 2012-2022 жылдар аралығында ЮНЕСКО-да аккредиттелген үкіметтік емес ұйым – материалдық емес мәдени мұра қауымдастығының негізін қалаушы-президенті болды.

Өзінің академиялық зерттеулерін фольклорлық институттарға, қолданбалы фольклорға, ЮНЕСКО-ның мәдени мұра зерттеулеріне шоғырландырған Оджал Огуздың 70 кітабы, 100 мақаласы және 50 ғылыми мақаласы жарық көрді. Солардың ішінде Түркі халықтары әдебиеті анықтамалығы университеттерде оқулық ретінде кеңінен қолданылады. Анкара университетіне дейін Гази, Хаджеттепе, Ахмет Ясауи, Тунис Докуз Нисан, Тунис Картаджа, ТОВВ ЕТҰ Билкент және Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да профессорлық-оқытушылық қызмет атқарған, білім беру саласында

дәрістер оқып, тезистерге жетекшілік еткен.

Түркияда мәдени мұра бойынша көптеген мұражайлар, институттар мен орталықтардың құрылуына қатысып әрі кеңесші ретінде өз үлесін қосқан Оджал Огуз кейінгі жылдары Гази университеті мен Қажы Байрам Вели атындағы Анкара университеті құрамындағы материалдық емес мәдени мұраға арналған екі мұражайдың негізін қалаған. Сонымен қатар ұстаз Хаджеттепе университетінің түркі фольклортану клубы, Гази университетінің түркі фольклортану қоғамы, Қажы Байрам Вели атындағы Анкара университетінің түркі фольклортану қолданбалы және зерттеу орталығы, аталмыш орталықтағы түркі фольклортану бөлімі, магистратура және докторантура бағдарламасының жоғары оқу орнынан кейінгі институты, Анкара материалдық емес мәдени мұра мұражайы және мәдени мұра қауымдастығы, сондай-ақ ЮНЕСКО-ның ресми және бейресми білім беру саласындағы мәдени мұра кафедрасының т.б. ұйымдастыру жұ-

мыстарын жүргізуде өз ықпалын молынан тигізді.

Профессор 2018 жылы Парижде ЮНЕСКО ұйымдастырған қатысушы мемлекеттердің VII Бас ассамблеясы аясында өткен «Білім сапасы және материалдық емес мәдени мұра» атты жиынға шақырылған баяндамашы ретінде қатысып, өз тәжірибесімен бөлісті. Сонымен қатар 2017 жылдан бері ұйымдастырылған және ЮНЕСКО-ның формалды және бейресми білім берудегі бейматериалдық мәдени мұра кафедрасының қолдауымен өткен «Материалдық емес мәдени мұраның қысқы мектебі» Оджал Огуздың басқаруымен ұйымдастырылған. Профессор Ұлттық білім министрлігі ұйымдастырған шетелде жұмысқа бейімделу семинарлары аясында 10 мыңнан астам мұғалімге материалдық емес мәдени мұра туралы семинарлар өткізген.

Профессор университеттік білімі бар және ресми, бейресми білім беру арқылы студенттерге әрі қоғамға жеткізуші – Ұлттық білім министрлігіне қарасты орта оқу орындарында оқытылатын

«Халық мәдениеті» курсы бағдарламашыларының қатарында.

Профессор, доктор Оджал Огуз Түркияда негізін қалаған және бастаушы болған материалдық емес мәдени мұра тақырыбындағы мұражайларда мектеп жасындағы балалардың мәдени тәрбиесіне баса назар аударды. Бұл мұражайларда мыңдаған студент мәдени мұралармен танысты. Ол Ұлттық білім министрлігі мен ЮНЕСКО түрік ұлттық комиссиясы бірлесіп жүзеге асырған ертегі айту дәстүрін ұстаздар мен студенттерге жеткізуді көздейтін жобаға кеңес берді. Бұл жоба көптеген студентке Анадолы ертегілерімен танысуға мүмкіндік сыйлады. Сол сияқты тағы бір жобаны қолға алып, мектеп жасындағы балаларға дәстүрлі ойындармен, ойыншықтармен және спорт түрлерімен айналысуға шақырып, ұсыныс білдірді.

– 2016 жылдан бастап Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да докторанттарға дәріс беріп, оқыта бастадым. Аталмыш зерттеу-жобаларымды әлі де жалғастыру үстіндемін. ҚазҰУ-дың бірлігі жарасқан оқытушылық құрамы, білікті мамандары, ынталы студенттері және тұрақты даму үдерісі бар. Мұндағы студенттер мен оқытушылардың халықаралық тәжірибеге деген талпынысы мен құштарлығы кім-кімді де жай қалдырмасы анық. Бұл университеттің студенттері мен оқытушылары SCOPUS-те мақалалар жариялағаны секілді, мен басқаратын «Милли фольклор» журналына да ұсына алады. ҚазҰУ-дың маған есігі айқара ашық болғаны іспетті, менің де ҚазҰУ-ға қашанда құшағым ашық. Аталмыш оқу ордасында атқарған қызметім үшін бек қуаныштымын, – деп сөзін қорытындылады профессор.

Нұрбек НҰРЖАНҰЛЫ

Жапонияда жиган құнды тәжірибе

ҚазҰУ-да шығыстану факультеті құрылғалы шетелдік ұйымдармен, шығыс елдерінің атақты университеттері, ғылыми орталықтарымен тығыз қарым-қатынас орнаған. Екіжақты ынтымақтастықтың нығайуының нәтижесінде факультеттегі білім алушылар үшін қосдипломдық бағдарламалар, тілдік тағылымдамалар, академиялық алмасулар және бірлескен зерттеулер сияқты түрлі бағыттағы құнды мүмкіндіктер қарастырылған. Жыл сайын факультет студенттері академиялық ұтқырлық бағдарламасы негізінде Араб елдері, Түркия, Қытай, Корея, Жапонияның ең үздік университеттерінде алты ай немесе бір жыл уақыт көлемінде оқып, кәсіби білімдерін жетілдіріп, тәжірибе жинап келеді. Солардың бірі – Қиыр Шығыс кафедрасы жапонтану бөлімінің 2-курс студенті Гүлдана Әлімқызы. Гүлдана биыл академиялық ұтқырлық бағдарламасы негізінде Жапонияның Токио қаласында орналасқан, әлемге аты әйгілі София университетіне оқуға барды.

Біз Гүлданамен хабарласып, оның Жапониядағы оқу үдерісі, студенттік өміріне қатысты толыққанды ақпарат алдық. Гүлдана әңгімесін оқушы кезінен бастады.

– Мен бала кезімнен-ақ Жапонияның мультипликациясына (аниме) қатты қызықтым. Анимені ұнатқаным сонша – жапон тілін үйренуге ниеттендім. Мектепте 10-сыныпта жапон тілін оқытатын арнайы курстарға жазылдым. Жапон тілін бір жыл көлемінде оқып, екі деңгейін сәтті аяқтадым. Сөйтіп, 2021 жылы Қазақ ұлттық университетінің шығыстану факультетіне мемлекеттік грант ұтып алып, 1-курсқа оқуға қабыл-

дандым. Екінші курста оқып жүріп, академиялық ұтқырлық бағдарламасы арқылы Жапонияның София университетіне оқуға баруға мүмкіндік алдым. Бұл ЖОО – 1913 жылы іргетасы қаланып, 1928 жылы мемлекеттік деңгейде жоғары оқу орны мәртебесіне ие болған, бір ғасырлық тарихы бар күншығыс елінің ең алдыңғы қатарлы университеттерінің бірі, – деді ол.

Гүлдана шетелдік тағылымдама барысында алған білімі мен тәжірибесіне қатысты да өз пікірімен бөлісті: «Мен ҚазҰУ-дың білікті оқытушыларынан дәріс алғанымның арқасында ағылшын

және жапон тілдерін жақсы меңгеріп, Жапонияда оқу мүмкіндігіне ие болдым. Жапонияда тек өзімнің кәсіби білігімді арттырып қана қоймай, сан алуан мемлекеттен келген шетелдік студенттермен бір үйдің балаларындай араласып-құраласып, дүниежүзінің түрлі елдеріне қатысты өз білігімді тереңдете алдым деп ойлаймын. Адам бойындағы мейірімділік, білімділік, тазалық сияқты қадір-қасиеттер жоғары бағаланатын күншығыс елінде әлемнің түкпір-түкпірінен келген өзім секілді студенттермен бірле-

се тіл мен мәдениет байланысы, жастар тәрбиесі мен рухани жаңғыруы, бүгінгі таңдағы жас буын өкілдерінің алдында тұрған өзге де маңызды мәселелерді талқыладық».

– Жапониядан алған білігім, түйген ойларым, үйренгенім көп. Кейбір дүниелерге қатты таңғалып, сүйсінген кездерім де болды. Мәселен, жапон елінде балаларды жастайынан табиғатты сүйуге, қоршаған ортаны қадірлеп, таза ұстауға, өздерінің тілін, ұлттық мәдениеті мен салт-дәстүрлерін құрметтеуге үйретеді.

Сондықтан осынау құндылықтарды енді қазақ жерінде насихаттап, осы бағытта еліме қызмет ететін деген ойға келдім. Қоршаған ортаны қорғау бойынша мен биыл университетімізде ұйымдастырылған дәстүрлі «Әл-Фараби әлемі» халықаралық ғылыми конференциясында «Экологиялық мәдениет қауіпсіздік пен тұрақтылықты қалыптастырады» деген тақырыпта мақала жазып, қорғадым. Алдағы уақытта күншығыс елінде жүзеге асып жатқан табиғатты қорғаудың тиімді стратегияларын зерделеп, оны елімізге енгізудің жолын тапқым келеді. Сондай-ақ жапон университетінде білігімді шыңдап, келешекте екі ел арасындағы дипломатиялық және мәдени байланыстарды барынша дамытуға өз үлесімді қоссам деген ниеттемін, – дейді Гүлдана.

Ол жасампаз әрі шығармашыл жапон студенттерімен бірге София университетінде сапалы білім алып, ғылыммен айналысу зор жетістік, үлкен мәртебе екенін айтты. Бұл орайда, жастарға жағдай жасап, шетелге оқуға жіберіп отырған университетке алғысын білдірді.

**Шынар САУДАНБЕКОВА,
Гүлмира ТАЗАБЕКОВА,
Қиыр Шығыс кафедрасының
аға оқытушылары**

Глобальные вызовы XXI века

Быстро меняющаяся среда требует принципиально нового отношения ко всему, что нас окружает. Урбанизация, цифровизация, глобализация, приводят к беспрецедентному всплеску неизведанного, с которым мы неизбежно сталкиваемся. Масштабная производственная деятельность, правильное использование природопользование привело к усилению негативного влияния человека на природу как среду своего обитания, а это в свою очередь поставило под угрозу его жизнь и здоровье, интересы настоящих и будущих поколений людей. В настоящее время масштабы воздействия на природу стали превышать ее восстановительный потенциал. В результате чего окружающая природная среда необратимо и опасно изменяется.

мира, чтобы быть конкурентоспособным должен иметь все приоритеты обеспечения высокого качества образования и науки.

Молодое поколение, является локомотивом будущего Казахстана. В своем послании глава государства Касым-Жомарт Токаев подчеркнул, что знания и профессиональные навыки – ключевые ориентиры современной системы образования, подготовки и переподготовки кадров, нам в ближайшем будущем следует выстроить максимально прагматическую стратегию трансферта необходимых для страны технологий.

Президент Казахстана рассказал о новых мерах повышения качества высшего и среднего образования. «По мере повышения качества отечественных вузов будет возрастать и стоимость обучения в них. Поэтому государство планирует выделять образовательные гранты, которые в зависимости от результатов ЕНТ и иных показателей будут дифференцированы по размеру – от 30 до 100%.

К ключевым проблемам системы высшего образования и науки РК относятся:

- разрыв между потребностями работодателей и системами образования в части построения общих приоритетов подготовки кадров,

- а также отсутствие увязки между региональной и отраслевой повестками кадрового и научно-инновационного обеспечения.

Современный этап модернизации казахстанской системы образования и науки должен быть практикоориентированным, направленным на доступность для каждого качественного образования, возможность получить новые профессиональные навыки в колледже и университете, развитие исследовательских и творческих компетенций.

Для обеспечения синхронизации рынка труда и образования ключевыми направлениями развития высшего образования должна явиться система опережающего кадрового обеспечения. Подготовка кадров должна быть основана на долгосрочном прогнозировании развития экономики, с учетом формирования атласа новых профессий. Особое внимание направлено на узкие прорывные сферы. В этом случае государство модернизирует взаимодействие «вузы-предприятия». В этих условиях новый смысл обретает само понятие образования. Полученные в стенах высших учебных заведений знания, должны постоянно обогащаться и развиваться на практике. А это значит, что постоянно учиться – сегодня не роскошь или дорогая прихоть, а реальная необходимость каждого. Еще древнегреческий историк Плу- тарх сказал, что ум – это не сосуд,

наполненный знаниями, а факел, который нужно зажечь.

Главная задача образования все более фокусируется на привитие навыков непрерывного саморазвития и адаптации к изменениям, в этих условиях для преподавателей КазНУ им. аль-Фараби более важным становится научить постоянно учиться. Следует отметить, что КазНУ имени аль-Фараби является флагманом образования не только в Казахстане, но и занимает высокий международный рейтинг. Для успешной реализации жизненных планов, обеспечения возможности стать конкурентоспособными и востребованными на рынке труда по окончании учебы молодому поколению необходимо формирование мышления, самосознания и социальной осознанности, ответственного принятия решений, самодисциплины, что позволяет адаптироваться в быстро меняющемся мире. Обучение в течение всей жизни становится лейтмотивом всего образовательного процесса.

Современное образование личностно-ориентированно. Сам обучающийся становится в центре обучения, выбирая свою траекторию образования. В ближайшие годы будут увеличиваться возможности для дополнительного, так называемого неформального образования. Для этого используются цифровые технологии, искусственный интеллект, онлайн, мобильные и смешанные формы обучения. Образовательные программы начинают переосмысливать пользовательский интерфейс своих цифровых продуктов и задумываются над тем, как сделать пользование всевозможными инструментами максимально удобным и интерактивным. Например, большое будущее ждет технологии VR – виртуальной дополненной реальности. Уже в ближайшие несколько лет все больше образовательных цифровых платформ будут курироваться при помощи искусственного интеллекта. Эксперты предсказывают, что в ближайшем будущем образование по запросу будет все более и более востребованным. Это значит, что появится возможность самостоятельно выбирать дату начала обучения и двигаться в собственном темпе, что сделает процесс получения образования более удобным и доступным людям с разным графиком. Именно формирование социальной ответственности, нравственной культуры, гуманистического мировоззрения, готовности постоянно учиться мы, педагоги, ставим во главу угла в своей работе.

Калкаш АБУБАКИРОВА,
д.с/х.н., профессор
Нина ВОРОНОВА,
к.б.н. КазНУ им. Аль-Фараби

КазНУ имени Аль Фараби не только занимает первое место среди лучших вузов Казахстана, КазНУ признан первым вузом в Центральной Азии, заняв 1-ое место в рейтинге «QS Asia University Rankings 2022: Центральная Азия». Университет славится своей базой, своим образованием. В нашем университете преподают доктора наук, профессора и высококвалифицированные специалисты. Они не просто объясняют тему, каждое наше занятие проходит интересно, так чтобы студент был увлечен темой и полностью был во внимании урока. Так же студентов дисциплинируют т.е. учат быть пунктуальными.

Я горжусь своим университетом

Наш университет восхищает своей большой территорией и красотами. Здесь растут много различных деревьев, особенно красивые высокие елки, есть красивый фонтан, огромная аллея с прекрасными цветами, растениями. На территории расположены все необходимые объекты для комфортной жизни студентов. Прямо перед нашим университетом находятся точки быстрого питания, аптека. Рядом находится торговый центр "Есентай молл". С другой стороны расположен "Ботанический сад" и ТЦ "Атакент". Недавно на территории студенческого городка для студентов открылся супермаркет «Магnum». Он находится в здании Керемет, где расположен разные сервисы для студентов.

КазНУ обеспечивает студентов всем необходимым. И самое интересное, это то, что у нас есть множество интересных сообществ. С первого дня старшекурсники берут под свою

опеку первокурсников. Объясняют преимущества каждого сообщества, чтобы первокурсник смог выбрать свое предпочтение. Например, сообщество "Маслихат". Это для творческих студентов, которые хотят научиться или любят танцы и пение. Еще есть «Көмек». В этом сообществе – волонтеры. Я вошла в "Лигу волонтеров". Мы посещаем дома престарелых и детские дома. Помогают взрослым и детям, играют с ребятами, читают сказки. Это новое сообщество, в нем мы не только занимаемся волонтерством как в "Көмек", это сообщество включает почти все что имеют остальные сообщества, мы танцуем и поем, иногда занимаемся бумажными документами, ходим на разные концерты. Мне очень нравится "Лига волонтеров". Я благодарна КазНУ за уникальные возможности проявить себя.

Алима АМАНТАЙ,
студентка 1-го курса
факультета биологии и
биотехнологии

«Витамин «Д» – опасная мода или необходимость?»

Недавно на кафедре Политики и организации здравоохранения факультета Медицины и здравоохранения состоялось заседание «Science Ring». «Витамин «Д» – опасная мода или необходимость», такой краеугольной теме современной медицины и здравоохранения был посвящен турнир.

В «Science Ring» участвовали докторанты кафедры ПиОЗ по специальностям: медицина, сестринская наука, общественное здравоохранение. Состязались две команды: с научно-обоснованными аргументами «За» была команда – «Светила Медицины» и с аргументами «Против» была команда – «Индекс Хирша». Турнир включал в себя предраунд – Битва взглядов и последующих два раунда, где участники с очень захватывающе предоставляли аргументы с научными обоснованиями для назначения витамина «Д» в современной медицине.

В ходе турнира получилась интересная и живая дискуссия, и по итогам турнира «Science Ring» выиграла команда – «Светила Медицины» с общей суммой 63 баллов против команды – «Индекс Хирша», которая набрала по итогам турнира 58 баллов. Участники получили памятные призы от организаторов турнира – кафедры ПиОЗ.

Мадина НУРЖАНОВА,
Алтынай БАЛМУХАНОВА,
преподаватели
факультета медицины и
здравоохранения

За годы независимости казахстанский туризм прошел путь от практически полного игнорирования его роли в экономическом развитии страны до признания в качестве одного из ведущих и перспективных направлений устойчивого развития. В начале 90-х старая система профсоюзного туризма уже не работала, а новую только предстояло создать. Прежде всего необходимо было сохранить интеллектуальный потенциал, специалистов, которые остались «не у дел». Попытаться сохранить хотя бы часть материальной базы. И, помня о будущем, начать готовить профессиональные кадры новой формации.

твляет более 50-ти единиц, но, несмотря на это, она продолжает удерживать лидерские позиции, представляя академическое туристское сообщество Казахстана во Всемирной туристской организации (TedQual.UNWTO; NetWork.UNWTO), Всемирном туристском форуме в Люцерне (WTFL, Young Talents Program), Суб-Альянсе по туризму Альянса университетов нового Шелкового

Развитие туризма в Казахстане

Идея создания нового направления – «Туризм» – в высшей школе принадлежит Станиславу Рамазановичу Ердавлетову (1941-2017) – доктору географических наук, профессору, сумевшему в то далекое время разглядеть перспективы отечественного туризма при условии его системной организации. Причем, учитывая географичность туризма, предполагающего перемещение путешествующих в пространстве и времени, он обосновал необходимость открытия кафедр и отделений туризма именно на географических факультетах. Кстати, положительный опыт такой организации обучения к тому времени уже имелся в России, Польше и некоторых других странах Европы.

В условиях формирования основ отечественной туристской индустрии, когда деятельность по ее созданию начиналась практически с нуля, именно географический подход позволил обеспечить планомерную работу по оценке туристско-рекреационного потенциала независимого Казахстана, подготовке профессиональных кадров для отрасли по ключевым направлениям: научному, проектно-исследовательскому, организационно-управленческому и педагогическому. В то же самое время начинается становление современной научной школы географии туризма Казахстана.

Трудно переоценить роль С.Р.Ердавлетова в формировании отечественной научной школы географии туризма. Основатель и первый заведующий кафедрой туризма (ныне – кафедра рекреационной географии и туризма) КазНУ им. Аль-Фараби, он объединил вокруг себя таких же энтузиастов-единомышленников, профессионалов туристской сферы, педагогов и исследователей, нацеленных на решение масштабных научных задач (и успешно решающих их), что позволило заслужить репутацию авторитетного ученого, к мнению которого прислушивались не только у нас в стране, но и за рубежом. Благодаря этому география туризма в Казахстане становится самостоятельным научным направлением, с собственным объектом (рекреационное пространство) и предметом (территориальная организация или самоорганизация туристской деятельности населения) исследования. А дисциплины, происходящие из этого направления (География туризма и Основы туризмологии), сегодня успешно преподаются в вузах страны.

Идея о формировании нового для Казахстана научного направления – географии туризма – пришла к Станиславу Рамазановичу после знакомства с польскими учеными, представи-

телями уже сложившейся научной школы туризма, получившей признание в Европе и за ее пределами. Параллельно шла работа по подготовке к открытию кафедр туризма в КазНУ им. Аль-Фараби. В 1995 году в классификатор была внесена специальность «Социально-культурный сервис и туризм», что позволило открыть отделение туризма на географическом факультете университета. Несмотря на сомнения руководства университета в необходимости новой специальности во фламане казахстанских вузов, было получено разрешение на составление рабочего учебного плана по данной специальности, поскольку типового плана (как и стандарта) тогда еще не было. При составлении учебного плана учитывался опыт разработки подобных программ во многих университетах, где ранее были похожие специальности или специализации по туризму – советских, польских, болгарских, а также одного французского и одного американского университетов. 1 декабря 1996 года кафедра туризма была открыта. За плечами четверть века существования кафедры...

Создавая основу профессионального обучения, коллектив кафедры разработал несколько поколений образовательных стандартов специальности, участвовал в подготовке профессиональных стандартов туристской отрасли, отраслевых стандартов и ряда нормативных документов по туризму. Успешно решалась и другая важная задача по обеспечению качества туристского образования – подготовка и издание учебных и методических материалов. Освоение коллективом кафедры современных образовательных технологий позволяет издавать учебные материалы в новых форматах – электронных учебников, курсов МООК, видеопрезентаций и т.д., причем делается это, как правило, на трех языках. Сегодня штат кафедры сос-

тветствует требованиям, предусмотренным в документах МОН РК, ПРООН, региональных туристских администраций, а также теоретических и прикладных исследований с зарубежными партнерами, направленными на становление и развитие туризма Казахстана. Научные направления связаны с территориальной организацией туризма, эколого-географическими проблемами, пространственно-структурными аспектами туристских кластеров, туристским картографированием с применением ГИС-технологий, планированием и привязкой на местности объектов туристской инфраструктуры, туристских маршрутов и т.д. – то

есть той географической основой, без которой невозможно отраслевое развитие туризма.

Формирование научной базы организации туристско-рекреационной деятельности и системы подготовки квалифицированных туристских кадров – две стороны одной большой задачи: обеспечения устойчивого развития туристской отрасли Казахстана. Эта работа требует отчетливого представления стратегической цели и объединения усилий представителей академического сообщества и туристского производства. Очевидно, что наиболее

подходящей площадкой для такого сотрудничества являются вузы, осуществляющие подготовку специалистов для сферы туризма и гостеприимства. Именно здесь сосредоточены материальные и человеческие ресурсы, имеется опыт научных и прикладных исследований. Более того, результаты научных исследований должны активно внедряться в образовательный процесс, обеспечивая конкурентоспособность выпускников специальности.

Именно эти принципы организации работы, предполагающие формирование научной среды на всех уровнях обучения в высшей школе, проводятся в жизнь кафедрой рекреационной географии и туризма. Подтверждением тому является тематика научных проектов МОН РК, реализованных учеными кафедры за последние 20 лет: «Оценка рекреационных ресурсов как основа устойчивого развития индустрии туризма Республики Казахстан», «Разработка географических основ устойчивого развития туризма на основе оценки туристско-рекреационного потенциала Казахстана», «Комплексные исследования туристско-рекреационного потенциала Алакольского бассейна в целях развития рекреации и туризма», «Разработка концепции регионального развития и территориальной организации внутреннего туризма Республики

та. Активность и социальная ответственность студентов и выпускников, многие из которых являются победителями республиканских и международных конкурсов, обладателями образовательных и творческих грантов. Разработка и внедрение нового поколения образовательных программ по туризму и гостеприимству по трем уровням образования, включая совместные и дудипломные программы. При этом на деле реализован принцип трехязычия – конкурсный набор в специальные группы с полным циклом обучения на английском языке осуществляется с 2012 года. Качество туристского образования подтверждено Всемирной туристской организацией ООН (впервые процедура сертификации пройдена в 2012 году, первыми из казахстанских вузов), международным аккредитационным агентством FIBAA (Германия), Казахстанской Ассоциацией Инженерного Образования (KAZSEE). На протяжении ряда лет кафедра лидирует в республиканских рейтингах по соответствующей специальности. Во многом повышению статуса способствуют наличие специализированного класса от мирового лидера – GDS «Sabre» – по обучению работе в системах бронирования и резервирования; инновационных программ от специалистов-практиков по обучению ГИС-технологиям в туризме. Плюсом является и то, что на факультете действует ученый совет по защите докторских диссертаций и присуждению степени доктора философии (PhD) по специальности «D090200 – Туризм».

Подводя черту, можно резюмировать, что развитие туризма в Казахстане несет на себе отпечаток всех тех процессов, которые способствовали обретению независимости нашим государством. Были и ошибки, временные трудности, но были и удачи – не случайно. Казахстан обретает известность не только благодаря своим недрам, но и уникальным туристским объектам, гостеприимству, истории и традициям. Мы верим, что у туризма в независимом Казахстане большое будущее. И профессорско-преподавательский состав кафедры рекреационной географии и туризма КазНУ имени Аль-Фараби в канун своего 25-летнего юбилея вносит свой вклад в формирование конкурентноспособной туристской отрасли, подготовку специалистов новой формации, которым предстоит обеспечить устойчивое развитие туризма и его дальнейшее продвижение на международном рынке на благо независимого Казахстана.

Александр АРТЕМЬЕВ,
кандидат технических наук,
доцент

Алиса УВАРОВА,
старший преподаватель
кафедры рекреационной
географии и туризма

Жазушы атындағы байқау дәстүрге айналды

«Дүние-мүлік мұра емес, балаға өкениң өмірде алған жақсы атағы мен істеген үлгілі ісі мұра», – деп жазады Әз-аға. Әз-ағаның артында қалған өз ұрпағы: екі ұлы және екі қызы өкениң өшпес рухани мұрасын дәріптеп, ардагер қаламгердің өмірі мен шығармасын кейінгі жастарға үлгі етіп, түрлі шаралар ұйымдастырып келеді. Енді ұрпақ тәрбиесінде ерекше орны бар, он жылға жалғасқан шығармашылық байқау туралы бірер сөз.

nov.kz/ru/ сайтында жарияланды.

«Өнер – сезім тілі». Қандай да бір өнер туындысы адам сезіміне қозғау салумен бірге, баяндалған оқиғаны басынан кешкендей күйге түсіріп, эстетикалық ләззатқа бөлейді. Сөз өнерін ғана емес, өнердің барлық түріне сүйіспеншілікпен, шығармашылықпен қарайтын Жанар Әзілханқызы әрқашан ізденіс үстінде жүретін адам. 2019 жылы ұйымдастырушыларға сурет өнерін де байқап көру идеясын ұсынды. Осыған орай, Ә.Нұршайықовтың «Махаббат, қызық мол жылдар» романынан таңдап алынған қысқаша үзіндіге иллюстрация ретінде түрлі техникамен орындалған (акварельмен, майлы бояумен, пастельмен) фотосуреттер мен көркем суреттерге байқау жарияланды. Нәтижесінде 2019-2021 жылдары 40-қа жуық жұмыс келіп түсті. Арнайы құрыл-

өмір жолдарында кездесетін есікті айқара ашпаса да, уақытты босқа өткізбегуге, ізденуге, өздерінің қолынан іс келетініне сенуге, күресе білуге шақыру, әділеттіктен үміт үзбеу, өмірде жақсы адамдар бар екеніне, өзімен пікірлес өзге жастардың да бар екеніне көздерін жеткізуге көмектеседі.

Байқау арқылы жастарды әдебиетке, өнерге, әдемілікке баулу, тілін құрметтеу, сол арқылы елін құрметтеу сияқты ұлы сезімдерді бойларына сіңіру аталған бастаманың түпкі мақсаты болды. Әзілхан аға өзінің бір сөзінде: «Тәрбие екі түрлі: жұдырық және жүрек тәрбиесі. Жұдырықпен сіңірген тәрбие жүз жылда да жұпайды. Жүрек тәрбиесі жүз жыл балталасаң да бұзылмайды», – деп еді. Әке тәрбиесін бойна өбден сіңірген, үлкенге құрмет, кішіге ізеттіліктен танбайтын, табиғи болмысы қарапайым Жанар Әзілханқызы жыл сайын байқаудың ұйымдастыру жұмысын шынайы сүйіспеншілікпен, үлкен ыждағаттылықпен атқара жүріп, өз мақсатына жетті деп ойлаймыз.

Халық жазушысы Ә.Нұршайықовтың туғанына 100 жыл толды. Жазушы атындағы байқау жарасымды дәстүрге айналды.

Гүлбағиза МҰСАЕВА,

Мұхтар ЕШИМОВ

ЖОО-ға дейінгі білім беру факультеті

Орталық Азиядағы тұңғыш «МедиаТДМ журналистер даярлау және оқыту платформасы» атты жаппай ашық онлайн курсы ресми түрде іске қосылды. Жобаны ҚазҰУ-дағы ЮНЕСКО-ның журналистика және коммуникация кафедрасы Коммуникацияны дамыту халықаралық бағдарламасы және Алматы қаласы ЮНЕСКО Кластерлік бюросының қолдауымен жүзеге асырды. Жоба цифрлық, интерактивті және бұқаралық сипатымен ерекше. Курстар автоматтандырылған, инновациялық, инклюзивті әрі тыңдаушыға жеңіл.

«МедиаТДМ» платформасы іске қосылды

Әл-Фараби атындағы кітапханада Орталық Азия елдерінің жоғары оқу орындары мен Қазақстандағы ЮНЕСКО кафедраларының, ЮНЕСКО Кластерлік бюросының, ҚР ЮНЕСКО және ИСЕКО істері жөніндегі Ұлттық комиссиясы мен СИМ, ҚР Президентінің мұрағаты өкілдері қатысқан кездесуді Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің операциялық қызмет жөніндегі проректоры, Басқарма мүшесі Әсел Уәлиева ашып, Қазақ ұлттық университеті халықаралық тәжірибеге сүйене отырып, отандық және шетелдік оқытушылар мен ғалымдардың 80-нен астам курстар жасап, платформаға орналастырғанын атап өтті.

ЮНЕСКО Кластерлік бюросының директоры Магнус Магнуссон кафедраның жаңа бастамаларын жоғары бағалады.

ҚР ІІМ Көпжақты ынтымақтастық департаментінің екінші хатшысы Ардақ Бекенова ЮНЕСКО белсенділігінің үлкен спектрін, еліміздің жетекші жоғары оқу орындарымен әріптестіктің маңызын атап өтті. Осындай тиімді қызметтің мәдени мұра, қоғамдық түсіністіктің қалыптасуы мен ақпараттың ашықтығын сақтаудағы рөліне ерекше тоқталды.

Алматыдағы ЮНЕСКО Кластерлік бюросының коммуникация және ақпарат бөлімінің басшысы

Сергей Карпов еркін қоғамдық институттарды, атап айтқанда: журналистика және әлеуметтік желілерді қолдаудың, оқытудың, тренингтер өткізудің, еліміздің жоғары оқу орындарының үздік оқытушыларының үздік халықаралық тәжірибесі негізінде кадрлардың білігін арттырудың маңыздылығын айтып өтті.

Шараға Огайо университеті (АҚШ) Журналистика мектебінің профессоры, Халықаралық журналистика институтының директоры Джатин Сривастава қатысып, журналистік білім берудің жаңа формалары мен құралдары туралы тәжірибесімен бөлісті.

Орталық Азияның 19 университетіне арналған цифрлық, интерактивті әрі инновациялық онлайн курстарды www.open.kaznu.kz платформасында әлемнің кез келген жерінен кез келген адам оқи алады. Платформаға сегіз тілге аударылған мультимедиялық электронды оқу құ-

ралы да орналастырылды. «Журналистік қауіпсіздік», «Дау-жанжалға сезімтал журналистика», «БАҚ-та климаттың өзгеруі және тұрақты даму», «Әйелдер мен қыздарға қатысты зорлық-зомбылық мәселелерін көрсету» деген жаппай ашық онлайн курстарын университеттің Академиялық және цифрлық инновациялар кеңсесі техникалық тұрғыдан қолдады.

Жаппай ашық онлайн курстары ЮНЕСКО мен Халықаралық журналистер федерациясының оқу құралдарына негізделген. Осылайша Орталық Азия және Кавказ аймақтарында коммуникацияны дамыту халықаралық бағдарламасының идеяларын дамыту ауқымды жаңа деңгейге көтерілді.

Назгүл ШЫҒЫСОВА,
ЮНЕСКО-ның журналистика және коммуникация кафедрасының меңгерушісі

Ұлт ұстазына арналған онкүндік өтті

Жоғары оқу орнына дейінгі білім беру кафедрасында шетелдегі қазақ диаспорасы өкілдері мен Ауғанстан Ислам Республикасынан келген шәкірттерге еліміздің мемлекеттік тілін, мәдениетін мен тарихын, ұлттық салт-дәстүрлерімізді тереңірек сіңіру – оқу үдерісіндегі негізгі мақсатымыз. Осыған орай, жуырда «Шамшырақ» клубының ұйымдастыруымен ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлының 150 жылдығына арналған онкүндік өтті.

Онкүндік аясында А.Байтұрсынұлының өмірі мен шығармалары, қоғамдық қызметі туралы жан-жақты терең мағлұмат берілді. Білімгерлер Ахаң туралы түсірілген деректі және көркем фильмдерді көріп, мұражай-үйіне барды. Жастар ұлт ұстазының шығармаларын оқып, өлеңдерін жаттады. Алған білім мен ақпараттар негізінде эссе, мақала, әңгіме мен өлең жазуға, сурет салуға шығармашылық байқау жарияланды.

Байқауға кафедрадағы барлық топтар атсалысып, 50-ден аса жұмыс түсті. Таяуда шараның қорытынды жиыны өтті. Оған А.Байтұрсынұлы мұражай-үйінің ғылыми қызметкері Ақерке Ибрагимова қатысып, білім алушы жастарға мазмұнды дәріс оқыды. Шығармашылық байқау-

дың жеңімпаздарын марапаттау рәсіміне қатысты. Жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультеті деканының орынбасары Қанат Келдебеков жиынды ашып, Ахмет атамның қайраткерлік, азаматтық тұлғасын дәріптеуде оза шапқан жеңімпаздарды құттықтады.

Эссе байқауы бойынша Моңғолиядан келген шәкірттер арасынан 1-орынды Саяхат Дәуітханұлы жеңіп алды. 2-орынды Дамыс Космановт, Арайлым Серікбол иеленсе, 3-орынға Амантай Көгершін, Бейбіт Әбдіжәміл, Еламан Бақытбек ие болды.

Мұндай игі істер алдағы жылы да жалғасады.

Жанна ӘДІЛХАНОВА,
ЖОО-ға дейінгі дайындық кафедрасының аға оқытушысы

«Парасат» кәсіподағы балаларды Жаңа жылмен құттықтады

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті қызметкерлерінің «Парасат» кәсіподағы Студенттер сарайында университет қызметкерлерінің балаларына арналған «Еліміздің үздік жаңажылдық шоуы» атты мерекелік қойылым ұйымдастырып, Жаңа жыл мерекесімен құттықтады.

Келесі кезекте сыйлықтар халықаралық қатынастар және шығыстану факультеттерінде табысталды. Онда да балақайлар кәсіподақ өкілдеріне өлең мен биге ұласқан қысқаша концерт қойды. Түске қарай Аяз ата ҚазҰУ қалашығына келіп, сыйлықтарды табыстау рәсімін бас корпус – ректоратта аяқтады. Бірақ балаларға арналған жаңажылдық тосын сыйлар мұнымен шектелген жоқ.

Кәсіподақ ұйымы мен университет әкімшілігінің қолдауымен жас көрермендер «Жаңажылдық зомбилер» атты мерекелік бағдарламаны тамашалады. Спектакль сюжетінде Жаңа жыл түні қарсаңында мерекені ұнатпайтын бір тентек бала Жер плане-

тасының барлық балаларын сыйлықтардан айырғысы келетін жаңажылдық зомбилер ұялаған құпия қорапты ашты. Олардың басты міндеті – балаларды телефондар мен планшеттерге тапжылмастан үйіліп отырғызу. Алайда басты кейіпкерлер жаңажылдық зомбилерге тойтарыс береді. Осы қызықты оқиғаның қалай аяқталатынын білу үшін «Парасат» кәсіподағы балаларды Ө.А. Жолдасбеков атындағы Студенттер сарайында өткен Мұрат Мұртұғановтың «Жаңажылдық зомби» спектакліне шақырды. Спектакль бүлдіршіндердің көңілінен шықты.

Әлия ТҰРМАХАНБЕТОВА,
Қаржы және есеп кафедрасының оқытушысы

Мереке қарсаңында ҚазҰУ қызметкерлерінің 2500 баласына жаңажылдық сыйлықтар табысталды. Тәттілерге толы қоржындарды Аяз ата мен басқа да ертегі кейіпкерлері үлестірді. Алғашқы болып балаларға арналған сыйлықтар философия және саясаттану, жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультеттеріне бұйырды. Кәсіподақ комитетінің өкілдерін декан орынбасарлары, кәсіподақ ұйымдастырушылары мен мерекенің басты кейіпкерлері – балалар қарсы алды. Олар Аяз атамен би билеп, жұмбақтар шешіп, өлең оқыды.

Биология мұражайына саяхат

ҚазҰУ-дың жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультетіндегі Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасы шетелдерден – Қытай Халық Республикасы, Моңғолия, Ресей, Иран, Өзбекстан елдерінен келген жастарымызды атап алатын кафедралық алаңда оқуға қабылдады. Осы оқу жылында 22 топ құрылып, әр топта 10 тыңдаушы білім алуға.

Осыған байланысты таяуда білім алушылар кафедрасындағы «Жас биолог» үйірмесінің жетекшілігімен биология факультетінде орналасқан ғылыми мұражайға саяхат жасады. Олар көптеген мәліметтерге қанығып, сұрақтарына жауап алды. Мұражайдың бай экспонаттарымен танысты, оның ішінде тірі организмдердің тіршілік ету аймақтарымен презентациялау бойынша көріп, мол ақпаратқа қанықты. Сонымен қатар Қызыл кітапқа енген өсімдіктер

мен жануарлар дүниесі туралы да білімдерін толықтырды. Қазақстанның қорықтары, оның табиғаты мен қорғалатын фауна-флорасымен танысып, олардың фотосуреттерін тамашалады. Жер бетінен жойылып кеткен Тұран жолбарысының тұлыбын көрді. Керқұл, қасқыр популяциясы, бұлан т.б. жануарлармен жақын танысты.

Одан кейін білім алушыларды биология факультетінің қысқаша тарихымен таныстыра отырып, факультеттің Биологтар және биоресурстар кафедрасы жайында мәлімет берілді. Саяхат соңында тыңдаушылар мұражайдың жеке альбомына тілек жазып, қолтаңба қалдырды.

«Алдымызда әлі білім алу жолында талай белес, асу бар, оны меңгеру міндетіміз», – деп тұжырымдады саяхат-сабақтан жігер алған тыңдармандар.

Айнагүл ҮСЕНБЕКОВА,
жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультетінің аға оқытушысы

Қазір биология және химия пәндерімен байланысты мамандық таңдаған бірнеше топ аталған пәндер бойынша білім алуға. Олар болашақта медицина, биология, биотехнология, генетика, экология, ауыл шаруашылығы, спорт, т.б. салалардың мықты маман иесі болуды көздеген жастар. Білім алушылардың биология ғылымына қызығушылығы айтарлықтай жоғары, бәрін білгісі, көргісі, оқығысы келеді.

ҚҰРМЕТТІ ОҚЫРМАН!

«QAZAQ UNIVERSITETI»

ГАЗЕТИНЕ ЖАЗЫЛУ ЖЫЛ БОЙЫ ЖАЛҒАСАДЫ

Газетке жазылу индексі: 64787

- «Qazaq universiteti» газеті – 75 жылға жуық тарихы бар іргелі басылым.
- Газет 2022 жылдың қаңтар айынан республика көлемінде таратылады.
- Басылымда елдегі және университеттегі айтулы жаңалықтар қамтылады.
- «Qazaq universiteti» газетіне жазылып, өз мақалаңызды ұсынуға сіздің де мүмкіндігіңіз бар.
- Егер сіз әлеуметтік осал топтағы студенттерге «Qazaq universiteti» газетін жаздырып, рухани қолдау білдіргіңіз келсе, Halyk bank QR қосымшасы арқылы төлем жасай аласыз.
- Ол үшін Halyk bank қосымшасы арқылы QR-кодты суретке түсіріп, белгілеу (назначение) бөлімінен «Qazaq universiteti» газетіне жазылу» деген бөлікті толтыру керек.
- Ал республика көлеміндегі оқырмандар үшін «Қазпошта» АҚ-ның барлық бөлімшелері қызмет көрсетеді.

«ҚАЗПОШТА» АРҚЫЛЫ ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

	Аудан/ауыл	Қала
6 айға	1853,22 теңге	1743,57 теңге
12 айға	3706,44 теңге	3487,14 теңге

Ғылым және жоғары білім саласындағы жаңалықтармен танысқыңыз келсе, «QAZAQ UNIVERSITETI» газетіне жазылуға ұмытпаңыз!

Тарату бөлімінің байланыс телефоны: 377-32-86, ішкі: 1486
+7 747 325 6874

Халықаралық жарыста үздік атанды

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 4-курс студенті Эльдар Шекербек Таиландта өткен «Oceanman – 2022» халықаралық жарысында 1-орынды жеңіп алды.

«Oceanman» сайысы – ашық суда теңіз немесе су айдындарында жүзуден жарысатын әлемдік бәсеке. Оған биыл 1200 спортшы қатысты. Эльдар ашық теңізде 5 шақырымды 1 сағат 10 минутта жүзіп өтіп, үздік нәтиже көрсетті.

Жүзу шеберлерінің басын қосатын байрақты жарыс жыл сайын кеңінен қанат жайып келеді. «Oceanman Almaty-Karagay 2021» сайысы

шілде айында Қазақстанда өткен болатын. Айта кетсек, жас спортшы шілде айында Қапшағайда өткен «Оушенмен Казахстан» сайысында да абсолютті чемпион атанды.

Әйгерім ӘУЕЗХАНҚЫЗЫ

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Басқарма Төрағасы – Ректоры **Жансейіт ТҮЙМЕБАЕВ**

Ақпарат және коммуникациялар департаментінің директоры **Қаншайым БАЙДӘУЛЕТ**

Бас редактор: Гүлнар ЖҰМАБАЙҚЫЗЫ
Жауапты хатшы-дизайнер: Талғат КІРШІБАЕВ
Тілшілер: Қайыржан ТӨРЕЖАН, Гүлзат НҰРМОЛДАҚЫЗЫ, Нұрбек НҰРЖАНҰЛЫ
Фототілші: Марат ЖҮНІСБЕКОВ
Корректор: Күләш ҚАДЫРБАЕВА

МЕКЕНЖАЙЫ:

- 050040, Алматы қ., Әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 3-қабат, №305, 307 бөлме. Байланыс телефоны: 377-33-30, ішкі: 32-28, тікелей: 377-31-48.
- Электронды мекенжай: kaznugazeta@gmail.com
- Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді. «Everest» баспаханасында басылды.

Кезекші редактор: Нұрбек НҰРЖАНҰЛЫ

Бағасы келісім бойынша.

Газетке жазылу индексі: 64787

Таралымы – 1000

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Qazaq universitetine» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.